

Na úvod

Vážené čitateľky! Vážení čitatelia!

Veľmi dôležité slovné spojenie pre našu spoločenskovednú disciplínu je: Úloha osobnosti v dejinách. Aká môže byť? Negatívna? Pozitívna? Rozporuplná? Svetodejinná? A tak ďalej, a podobne. Ešte k tomu: Ako sa sama osobnosť hodnotí? Alebo – ako ju hodnotia iní? A tí iní sú „obyčajní ľudia“ alebo profesionáli, teda napríklad historici? A ktorý prístup z tých dvoch – tak povediac interný či externý – je dôležitejší, má väčšiu váhu? Historik – profesionál vychádza z poznatkov získaných z historických prameňov, tie zhromažďuje, skúma, porovnáva, kriticky analyzuje, hodnotí. Usiluje sa poskytnúť objektívny pohľad na tú-ktorú osobnosť. Zhodou okolností aj v tomto vydaní časopisu Inštitútu histórie Filozofickej fakulty v Prešovskej univerzity v Prešove je k tejto téme dosť podnetov. Aj na základe nich píšem práve o tomto. Kolegyne a kolegovia napísali texty o „zlých“ aj „dobrých“. Nebudem ich tu „sortírovať“, napr. manželia Hana a Jozef Gregorovci, Július Botto, Ján Perger, Ján Golian, Ondrej Nepela. Dejiny sú plné takých ľudí, ktorí zanechali po sebe výraznejšiu stopu. Podarilo sa im to ešte za svojho života, ale boli a sú takí, na ktorých napr. my, historici prideme až keď zaprášené archívy „trochu“ prevetráme.

Nie priamo, ale predsa len prispievam do tejto diskusie aj ja sama, tvrdeniami v profilovom rozhovore so mnou. Dala som mu názov, že mám svoju prácu, teda náplň činnosti vysokoškolského učiteľa, rada. Mám rada učiť druhých, mám rada študentky i študentov, bádanie v archívoch a spracovanie získaných poznatkov do podoby článkov, štúdií a pod. Nemám rada predvídať sa. To v rozhovore tvrdím a to som aj mohla dať do názvu rozhovoru... Bol by však veľmi dlhý. Aj toto je jedno z obmedzení, ktoré sprevádza našu prácu. Každopádne v sebareflexii je dôležité držať sa pri zemi, nemať nekalé úmysly zvyrazňovaním toho, čo nie je dôležité. Na tomto mieste niekedy dávnejšie som písala o tom, že historik písanými textami, ako každý iný takýto autor, nesie svoju kožu na trh, podrobuje sa hodnoteniu inými, hodnoteniu verejnosti. A tá vo všeobecnosti má tendenciu byť negatívne kritická. Ale to je už údel, s ktorým je potrebné sa vyrovnávať.

Želám poučno-príjemné čítanie nášho časopisu!

Nadežda Jurčišinová

◀ Najvyšší mrakodrap (*drapacz chmur*) Olszynki Park určený na bytové účely sa v Poľsku nachádza v Rzeszove pri ulici Szopena. Ide o komplex dvoch objektov – veža W (so 41 nadzemnými a dvomi podzemnými poschodiami) je vysoká 220,67 m s ihlou (161 m po strechu), veža N má výšku 78 m. Výstavba sa začala začiatkom roku 2020 a výška sa dosiahla v auguste 2024 po skončení montáže ihly na vrchole pomocou vrtuľníka. Foto: Nadežda Jurčišinová